

Asia: VN/36127/2023

Lausuntopyyntö ehdotuksesta viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden ja varautumisen arviointia koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Huomiot ehdotetusta soveltamisalan laajenemisesta varautumisen arviointiin sekä muutoksen mahdollisista vaikutuksista/ Kommentarer om föreslaget att utvidga tillämpningsområdet så att det omfattar bedömningen av beredskapen och om ändringarnas konsekvenser:

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

1. Yleinen arvio esityksestä

Kunnan varautumisen näkökulmasta esitysluonnos on kokonaisuutena hyvin valmisteltu ja ajankohtainen. Tietoturvallisuuden ja varautumisen arviointia koskevan lainsäädännön ajantasaistaminen on perusteltua, kun otetaan huomioon muuttunut turvallisuusympäristö.

Pidän keskeisiä tavoitteita – arviointien saatavuuden parantaminen, arviointimenettelyjen selkeyttäminen, varautumisen nostaminen tietoturvallisuuden rinnalle sekä viranomaisyhteistyön tiivistäminen – erittäin kannatettavina.

Vaikutukset kuntiin ja arviointivelvollisuuksien rajaus kuntien kannalta

Kuntia ei esityksen mukaan velvoiteta toteuttamaan pakollisia arviointeja. Ratkaisu on perusteltu ja tasapainoinen, koska kuntien toimintaympäristö, resurssit ja tehtäväkenttä vaihtelevat

huomattavasti. Samalla kuntien mahdollisuus hyödyntää arviointimenettelyjä vapaaehtoisesti tukee riskiperusteista varautumista ilman, että kunnille syntyy uutta normikuormaa.

On kuitenkin todettava, että käytännön odotustaso kuntien suuntaan nousee. Kuntien kriittiset toiminnot – kuten vesihuolto, opetuksen ICT, tekninen infrastruktuuri ja hallinnolliset järjestelmät – kytkeytyvät yhä vahvemmin kansallisiin palveluihin ja verkostoihin, joissa tietoturvaa ja varautumista koskevat vaatimukset ovat kiristyneet.

Varautumisen arvioinnin lisääminen

Varautumisen sisällyttäminen lain soveltamisalaan on erittäin tärkeä ja myönteinen muutos. Tämä vahvistaa kunnissa jo ennestään olemassa olevaa velvoitetta huolehtia toiminnan jatkuvuudesta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Lakiluonnos tukee konkreettisesti:

varautumisen integroimista ICT-toimintaan

järjestelmäkohtaista suunnittelua ja riskienhallintaa

kuntien valmiussuunnitelmien ja jatkuvuudenhallintamallien kehittämistä

Ehdotan, että esityksen jatkovalmistelussa tuodaan esiin ohjaus siitä, millä tavalla varautumisen osa-alue tulee ottaa huomioon arviointiperusteissa erityisesti kuntien näkökulmasta.

Arviointimenettelyjen joustavat käyttömahdollisuudet

Arviointimenettelyjen laajentaminen – erityisesti mahdollisuus käyttää itsearviointia ja

riippumattomia palveluntarjoajia – on kunnille tärkeä ja tervetullut ratkaisu. Tämä tukee

kustannustehokkaita toimintatapoja ja mahdollistaa arviointien toteuttamisen myös pienemmissä kunnissa.

Kunnissa arviointien toteuttamisen kannalta keskeistä on:

riittävä ohjeistus arviointien kohdentamisesta riskiperusteisesti
mahdollisuus tehdä arviointi osana olemassa olevia tiedonhallinnan ja varautumisen
prosesseja
selkeä työnjako ICT-toiminnan, riskienhallinnan ja varautumisen kesken

Lakiluonnos mahdollistaa nämä riittävän joustavasti.

Vaikutukset kuntien resursseihin

Koska lakiluonnos ei tuo kunnille pakollisia uusia tehtäviä, suoranaiset kustannusvaikutukset jäävät rajallisiksi. Käytännössä kunnissa voidaan kuitenkin tarvita:

lisää dokumentointia ja riskienhallinnan kehittämistä
arviointeja esimerkiksi kriittisiin järjestelmiin
tehokkaampaa ICT- ja varautumisyhteistyötä

Nämä kustannukset ovat kuitenkin luonteeltaan kehittämiseen liittyviä ja verraten maltillisia. Arviointipalveluiden tarjonnan laajenemisen voidaan arvioida hillitsevän kustannuksia.

Kuntien rooli osana kansallista turvallisuutta

Vaikka kunnille ei säädetä velvoitteita, pidän tärkeänä, että lakiluonnos tunnistaa kuntien roolin yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitäjänä. Monet kunnan vastuulla olevat palvelut ovat kansallisen turvallisuuden kannalta kriittisiä, ja siksi on hyvä, että laki mahdollistaa arviointimenettelyjen hyödyntämisen ilman uusia velvoitteita.

Ehdotukset jatkovalmisteluun

Esitän seuraavat täsmennykset:

1. Selkeä ohjeistus kunnille arviointimenettelyjen riskiperusteisesta soveltamisesta,

esimerkiksi valtiovarainministeriön tai Traficommin täydentävällä ohjeella.

2. Tarkennuksia varautumisen arviointiin, jotta kunnat voivat jalkauttaa vaatimukset käytännössä tarkoituksenmukaisesti.

3. Pienten kuntien tukeminen, esimerkiksi mallipohjien, ohjeistusten tai alueellisen yhteistyön avulla.

4. Selkeä linjaus arviointien dokumentoinnista ja raportoinnista, jotta kunnat voivat välttää päällekkäisiä prosesseja tiedonhallintalain ja valmiussuunnittelun kanssa.

Yhteenveto

Lakiluonnos tukee kunnallista varautumista, vahvistaa tietoturvallisuuden ja varautumisen yhteistä tarkastelua ja tarjoaa joustavat työkalut kuntien turvallisuustyön kehittämiseen. Kokonaisuutena pidän esitystä hyvin perusteltuna ja kannatettavana.

Kunnat hyötyvät erityisesti varautumisen nostamisesta lain tasolle ja arviointimenettelyjen

monipuolistamisesta. Samalla riskiperusteisen toimintatavan vahvistaminen edellyttää jatkossa valtakunnallista ohjausta ja tukea, jotta lain tavoitteet toteutuvat yhdenvertaisesti eri kokoisissa kunnissa.

Huomiot ehdotetuista arviointimenettelyjä koskevista muutoksista sekä uusista viranomaisia koskevista arviointivelvollisuuksista ja niiden vaikutuksista organisaatiosi toimintaan (3–3 c §)/ Kommentarer om de föreslagna ändringarna i bedömningsförfarandena och om de nya bedömningsskyldigheterna för myndigheterna samt konsekvenserna av dessa för din organisation (3–3 c §):

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

-

Huomiot ehdotetuista arviointiviranomaistehtävien ja tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksien muutoksista (3 d–6 §)/ Kommentarer om de föreslagna ändringarna i bedömningsmyndigheternas uppgifter och rätt att få information och utföra inspektioner (3 d–6 §):

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

-

Huomiot ehdotetusta uudesta turvallisuuskriittisten ratkaisujen ja niiden valmistuksen arviointien kokonaisuudesta/ Kommentarer om de nya bestämmelserna om bedömningen av säkerhetskritiska lösningar och produktionen av dem:

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

-

Huomiot ehdotetuista siirtymäsäännöksistä ja -ajoista/ Kommentarer om de föreslagna övergångsbestämmelserna och övergångstiderna:

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

-

Muut arviointilakia koskevat huomiot, pyydämme yksilöimään pykälän/ Övriga kommentarer om bedömningslagen (specificera vilken paragraf som avses):

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

-

Huomiot ehdotetusta tietoturvallisuuden arviointilaitosten luotettavuuden varmistamista koskevista muutoksista (4–5 §)/ Kommentarer om de föreslagna ändringarna angående säkerställandet av tillförlitligheten hos bedömningsorganen för informationssäkerhet (4–5 §):

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

-

Huomiot ehdotetusta tietoturvallisuuden arviointilaitosten lisäpätevyyksien hyväksymisprosessista (5 § 3 mom)/ Kommentarer om processen för godkännande av bedömningsorganens specialbehörigheter (5 § 3 mom.):

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

-

Muut arviointilaitoslakia koskevat huomiot, pyydämme yksilöimään pykälän/ Övriga kommentarer om lagen om bedömningsorgan (specificera vilken paragraf som avses):

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

-

Huomiot esityksen vaikutusten arvioinnista/ Kommentarer om bedömningen av propositionens konsekvenser:

Pyydämme kirjoittamaan lausuntonne tähän/ Skriv ert utlåtande här

-

Teuri Jenni

Kaarinan kaupunki - Varautumispäällikkö Samu Ekroos